

*Akterekcyjny parafii Czernice
wtłumaczeniu na język polski*

W Imię Pańskie. Amen. My Jakub z Bożej łaski i Stolicy Apostolskiej biskup płocki. Chcemy uczynić wiadomym wszystkim i każdemu z osobna, tak obecnym, jak i przyszłym niniejszym dokumentem. Ponieważ szlachetny mąż Jakub zwany Poczta dziedzic Czernic, świecki naszej diecezji osobiście stojąc przed nami, przedstawił. Co sam rozważając i proponując te, których owoc i pokarm w niebie pozostanie, który nie zginie, lecz pozostanie na wieki służąc, i zbawiając dusze jego i jego przodków obu płci chcąc pomóc, z dóbr swoich ojcowskich i wspomnianych przodków swoich kościół parafialny we wspomnianej wsi, także swojej dziedzicznej Czernice, na cześć wszechmogącego Boga i Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny i na cześć świętych apostołów Piotra i Jakuba i Tysiąca Męczenników lub Rycerzy, chcąc erygować i ufundować, temu kościołowi i jego proboszczowi stosownie do czasu trzy łany i pięć morgów wolnych od wszelkich zobowiązań we wspomnianej wsi Czernice znajdujących się, całkowicie i zupełnie miary chełmińskiej z całym prawem własności i używania ich, nazwą, miejscem i tytułem nadania, darował i dał, aby były posiadane, trzymane na wieczne czasy przez proboszczów wspomnianego kościoła, którzy będą z czasem, aby były posiadane, przyznał. I dziesięcinę snopową ze wszystkich zboż, które on i jego następcy w tej wsi Czernice na swoich polach lub tych, które do swoich posiadłości będą uprawiać, choćby tylko zasiewali, albo uprawiali lub uczynili do pracy, bez żadnej trudności, uszczuplenia lub oszustwa przez jego lub jego następców dać i uwolnić przyrzekł i zobowiązał się. I nas pokorne prosił, aby taki kościół erygować i ufundować i donację opisaną wyżej tak poboźną i dziełu zbawienia dusz korzystne zezwolenie także/narówni i zgodę naszą udzielić, autorytetem naszym urzędowym także zatwierdzić. Wsie wypisane lub ludzie obu płci w nich mieszkający, mianowicie sama wieś: Czernice, Dzelino, Mileszewie, Chojnów, Wambruz, Deszno, Gzów, Rzebrziz zw. Kijawicze nazwą i prawem parafii przypisać, bądź też wcielić poboźnie uznajemy za właściwe. My zaś Jakub biskup pragnąc i chcąc kult boski w naszych czasach i na przyszłość pomnożyć i zbawienie dusz i niebezpieczeństwo tak z obowiązku urzędu nam powierzonego dzierżymy i jesteśmy powołani w naszej diecezji, ile możemy z Bogiem pomóc i troszczyć się, ufundowaliśmy ten kościół, i niniejszym pismem fundujemy i zatwierdzamy darowiznę wspomnianych łanów i morgów, i dziesięcinę uczynioną przez wspomnianego Jakuba i wspomnianemu kościołowi jego proboszczom, którzy nastaną z czasem włączamy, w którym dla wspomnianego Jakuba i jego następców zastrzegamy prawo patronatu. I aby ten kościół w swoich prawach wolny i nienaruszony pozostał w przyszłości, cały proboszczowi, który będzie kierował z czasem korzystniej będzie żył i kult boski chętniej i gorliwiej wypełniał i mógł побudzać te

wsie, jak jest zapowiedziane, które do niego z innych kościołów, z należnego kanonicznego badania i troski przydzieliśmy i zrozumieliśmy, iż tak prawdziwie daleko znajdują się, że ludzie obu płci w nich mieszkający do słuchania службы bożej i otrzymywania sakramentów kościelnych, odpowiednio przystąpić do nich nie mogą i aby częściej w chrzcie dzieci i spowiedzi i innych sakramentach zaniedbywani nie byli, i tak dusze ich właściwie przez spodziewany żał i nie cierpały niedostatku i przyzwyczaili się do opieki. I ponieważ z zeznania proboszczów kościołów z Wagra i Gruduska w naszej obecności, i których bowiem wezwaliśmy do prowadzenia sprawy w sposób rozumny, jeśli takie będą, ponieważ w ten sposób wsie do kościoła w Czernicach jako do bliższego nie powinny prawem parafialnym przynależeć i do pouczenia z prawa parafialnego, jeśli coś w tych wsiach i ich mieszkańców, mają dotąd niewygodę i są oddalone, przed nami były ukazane, że są prawdziwe, ani rzeczeni proboszczowie z Wagry i Gruduska jaką sprawę rozumną lub ze swojego prawa wprowadzamy troszcząc się o nauczanie, jakiemukolwiek zagrożeniu dusz, i niewygodom zapobiegać i wspomnianych mieszkańców wsi wymienionych chcąc zatroszczyć się o wypisane wsie Czernice, Dzelino, Miloszawecz, Choinowo, Wzambrusz, Dzeszno w Gziewie, Rzebrzis alias Kijawicze i mieszkańców ich obu płci, do rzeczonego kościoła w Czernicach i do jego proboszczów z czasem, jako do najbliższego prawem parafialnym, i dla parafii tyle od teraz i w przeszłości i na wieczne czasy temu kościołowi darujemy, dajemy, przyłączamy i przez obecne przypisujemy proboszczom tego kościoła, którzy będą z czasem, w tych wsiach i nad tymi ludźmi sprawowanie opieki z prawami parafii w przeszłych i przyszłych czasach umniejszamy w zgodzie z prawem zarządzania, i od teraz postanawiamy. Łącząc mimo to i niniejszym dokumentem łączymy proboszczowi rzeczonego kościoła w Czernicach, który będzie z czasem, i nie innych w tych wsiach i ich mieszkańcom obojga płci mieszkającym, troskę duszpasterską i sprawowanie sakramentów kościelnych, i innych praw proboszczowskich rządzenie i tym mieszkańcom obu płci mieszkającym, nie gdzie indziej niż w rzecznym kościele w Czernicach i proboszczowi jego z czasem sakramenty i jakiekolwiek prawa parafialne otrzymują i przyjmują z góry to, co otrzymali.

I aby to wszystko razem i osobno nabralo mocy wiecznej trwałości niniejszym pismem i pieczęcią naszą większą i wspomnianego Jakuba przywieszamy. Dany w mieście Płocku w środę w dzień św. Piotra ad Vincula w roku pańskim 1398, w roku pierwszym roku naszego wyświetcenia. W obecności czcigodnych i szlachetnych panów Stanisława Czołka, Bodzanty, Stanisława z Turzy kleryków płockich Sbysława z Goleniewa i Lębora z Koralewa świeckich świadków i in.

Akt erekcyjny parafii Czernice
wydany w 1398 roku przez biskupa płockiego Jakuba

In nomine D[omi]ni Amen. Nos Iacobus, Dei et Apostolicae Sedis gratia E[pisco]pus Plocensis. Notum fieri volumus universis et singu[li]s, tam raesentibus, quam futuris, praesentiu[m] noticiam habituris. Quomodo Nobilis ir Iacobus dictus Poczta haeres de Czernice, laicus, nostrae Dioecesis, coram obis personaliter constitutus, exposuit. Quod cum ipse considerans et roponens ea, quorum fructus in caelis perseveret ac cibum, qui non periret, sed permanet in aeternum operare, ac animaru[m] saluti suae, ac progenitorum uorum utriusq[ue] sexus volens occurrere, ex bonis suis paternis et dictorumrogenitorum suorum Ecclesiam Parochiale in dicta villa, sive haereditate sua Czernice, sub honore Omnipotentis Dei, ac Visitationis Sacratis[s]imae Virginis Mariae [Gloriosae] et in honorem Beatorum Philippi, et Iacobi Apostolorum, ac Decem millia Martyrum sive Militu[m], cupiens erigere et fundare, ipsi E[eccles]iae ac Rectori suo pro tempore tres mansos, et quinq[ue] jugera seu norgones liberos ab omni solutione, in dicta villa Czernice consistentes, plenae et integrae mensurae Culmensis cum omni jure et dominio et utilitate eorumde[m], nomine, loco, et titulo dotis, donavit, et dedit, habendos, tene[n]dos et perpetuis temporibus, per Rectores dictae Ecclesiae, qui pro tempore fuerint, possidendos assignavit. Decimamq[ue] manipularem de omni grano, quod ipsi et sui successores in dicta villa Czernice in suis agris sive quos ipsi ad sua allodia coluerint dumtaxat seminaverint, sive colere, vel laborare fecerint, sine omni difficultate minutione vel fraude se et suos successores dare et solvere astrinxit, et obligavit. Nobisq[ue] humilliter supplicavit ut hujusmodi Ecclesiam erigere, et fundare ac dotationi supradictae tam[qua]m pio et animarum saluti operi profi[cuo] consensu[m] pariter et assen[ssu]m nostros praebere, auctoritate N[ost]ra q[uo]d[ue] o[rdinar]ia authorisare. Villas quoq[ue] infrascriptas, sive homines utriusq[ue] sexus in eisdem co[m]morantes, videlicet ipsam villam Czernice, Dzelino, Miloszewec, Choinow, Wambrzuz Deszno, in Gzew Rzebrzis alias Kiiawicze nomine et jure Parochiae attribuere, sive adiungere pie dignaremur. No[s] vero Jacobus E[pisco]pus divinum cultum nostris in temporibus et ex post cupientes, et volentes augere ac saluti animaru[m] et periculo prout ex debito officii nobis commissi tenemur et sumus adstricti in nostra Dioecesi, quantum cu[m] Deo possumus obviare, et providere, hujusmodi Ecclesiam fundavimus, et tenore p[raese]ntium fundamus, donationemq[ue] dictorum mansorum et jugerum, ac decimae per dictu[m] Jacobum factam approbamus, et dictae Ecclesiae et Rectoribus ipsius, qui pro tempore fuerint incorporamus in qua dicto Jacobo, et suis successoribus Jus patronatus reservamus. Et ut insa Ecclesia in suis iuribus libe[ra] et indistracta permaneat,

sustentaretur,] et divinu[m] cultum eo libe[nti]us, et ferventius valeat et possit exercere ipsas villas, ut praemittitur, quas ad eo ab aliis Ecclesijs, ut ex debita Canonica et diligent inquisitione didicimus et percepimus veridice remote distare quod homines utriusq[ue] sexus in eisdem inhabitantes, ad divina officia audienda et Ecclesiastica Sacraamenta percipienda, commode ad ipsas accedere non poterant; et ut sepius in Baptismo parvulorum, et Paenitentia, et alia procuratione Sacramentoru[m] negligebantur, et sic animae ipsorum propter praemissa proh dolor, aliquando et ut frequentius dispendiu[m] incurrebant, et solebant incurrere. Et quia etiam ex co[n]fessione Rectoru[m] Ecclesiarum de Wangra et Grudowsko coram nobis p[rae]sentium, et quos etiam citari fecimus ad allegandum causam et causas rationabiles si quas haberent, quare hujusmodi villa ad Eccl[es]iam in Czernice, tamquam ad propinquorem non debeant iure Parochiali adiung[i] et ad docendum de iure [si q]uod in dictis villis et incolis ipsarum habe[rent p[re]missa inco[m]moda et dis[tant iam], prout cora[m] nobis fuerunt exposita v[er]a. esse, necno[n] dictos Rectores de Wangra et de Grudowsko aliquam ca[u]sam rationabile[m], vel de suo iure quidquam docere curantes invenimus, hujusmodi periculis animarum, ac inco[m]odis occurrere, et dictoru[m] i[n]colarum villaru[m] praedictoru[m] providere cupientes, praescriptas villas Czernice, Dzelino, Miloszewec Choinow, Wzambrzusz, Dzeszno in Gzewo, Rzebrzis, alias Kiiawicze, ac incolas et inhabitatores ipsaru[m] utriusq[uo]d sexus ad dicta[m] Ecclesiam in Czernice, et ad ipsius Rectores pro tempore, tamqua[m] ad proximi[orem] iure Parochiali, et pro Parochia tantum ex nunc et in antea et perpetuis temporibus dictae Ecclesiae donamus, damus adiungimus et per p[raese]ntes adscribimus, Rectoribus eadem Eccl[es]iae qui fuerint pro tempore in eisdem villis et hominibus ipsaru[m], curam iure Parochiae in antea et futuris temporibus exercendi, secundu[m] iuris dispositione[m] decrevimus, et ex nunc decernimus. Committentes nihilominus, ac tenore p[raese]ntium co[m]mittimus Rectori dictae Eccl[es]iae [in] Czernice, qui fuerit p[ro] tempore, et non alteri in dictis villis ac incolarum, et inhabi[tato]rum [ipsarum utriusque sexus inhabitantes] curam animarum ac administrati[on]em Ecclesiasticorum Sacraamentorum, et aliorum jurium Parochialium regimen ac ipsis incolis sive inhabitatoribus ipsarum utriusq[ue] sexus inhibentes, ne alibi, qua[m] in dicta Eccl[es]ia in Czernice; et Rectoribus ipsius pro tempore Sacraamenta Ecclesiastica ac iura Parochialia quaecunq[ue] percipient, et percipere praesumant. Et ut haec omnia et singula supradicta robur obtineant perpetuae firmitatis p[raese]ntes scribi, et sigillo n[ost]ro maiori, et dicti Jacobi app[en]sione fecimus co[m]muniri. Dat[um] et actum in Civitate Plocen[se] feria quarta ipso die B[ea]ti Petri ad Vincula, sub anno D[omi]ni Millesimo trecentesimo nonagesimo octavo. Nostrae vero consecrationis Anno Primo. Praesentibus ibidem Hon[orabili]bus et Nobilibus viris Stanislao Czołek, Bodzanta, Stanislao de Turza clericis Plocen[sibus], Sbistione de Goleniewo et Leborio de Coralewo laicis testibus ad praemissa.